

01.12.22

9-А-Б клас

Історія України

вч. Рзаєва Н.О.

Тема: Практичне заняття. Альманах «Русалка Дністровая».

Мета: з'ясувати значення появи альманаху «Русалка Дністровая» і Галицько-руської матиці для розгортання українського національного руху на західноукраїнських землях.

1.Опрацюйте опорний конспект:

Пригадаймо! Усно.

1. Коли утворилася «Руська трійця»?
2. Хто входив до складу «Руської трійці»?
3. Коли і як утворилася Головна руська рада?
4. Назвіть основні заходи діяльності Головної руської ради.

Альманах «Русалка Дністровая»

Альманах «Русалка Дністровая» вийшов друком у 1836 р. В основі альманаху були твори, раніше включені до підготовленої в 1834 р. членами «Руської трійці» збірки «Зоря».

Альманах «Зоря» містив народні пісні, твори самих гуртківців, історичні та публіцистичні матеріали. Головними ідеями, притаманними творам збірки, були:

- засудження іноземних поневолювачів українців та оспівування героїчної визвольної боротьби народу;
- ушляклення народних ватажків — борців за національне і соціальне визволення народу;
- визнання існування єдиного українського народу, який через поневолення імперіями роз'єднаний державними кордонами;
- заклик до українських патріотів боротися за об'єднання галицьких русинів і наддніпрянських українців.

“Русалка Дністрова” це — був перший український журнал про культуру, в якому одразу все — народні пісні, авторські вірші, переклади закордонних авторів, статті з історії та оригінальні історичні документи.

“Русалка Дністрова” — перше українське медіа в Австрійській імперії. Перше НЕЗАЛЕЖНЕ медіа!

Спроби видати альманах «Зоря» наразилися на спротив як австрійських урядовців, так і консервативних кіл греко-католицького духовенства. Видання було заборонено віденською і львівською цензурою.

Шукаючи можливості видання альманаху, члени «Руської трійці» вилучили з нього ті твори, які своїм змістом найбільше непокоїли цензорів, і змінили його назву на «Русалка Дністровая». Потім Я. Головацький домовився зі своїми друзями, послідовниками ідей слов'янського відродження, про видання альманаху в Пешті (тодішній столиці Угорщини) накладом 1 тис. примірників.

Поява «Русалки Дністрової» викликала незадоволення у Відні та Львові. Увесь наклад альманаху було конфісковано й знищено. Урятувати пощастило лише 200 екземплярів.

Поява «Русалки Дністрової» стала ключовою подією не лише в діяльності «Руської трійці», а й усього українського національного руху у Східній Галичині. За словами М. Шашкевича, альманах мав «воскресити в новій силі руську славу, руську власть». Він переконливо засвідчував своїм змістом відмінність галицьких русинів від поляків і росіян, їхню єдність із наддніпрянськими українцями. Водночас «Русалка Дністровая» започаткувала нову українську національну літературу на західноукраїнських землях.

Видання альманаху стало своєрідним підсумком діяльності «Руської трійці». Через постійні утиски й переслідування гурток розпався. Альманах «Русалка Дністровая» залишався під заборонаю до 1848 р.

Виступаючи за заборону видання «Русалки Дністрової», представники галицького греко-католицького духовенства стверджували, що «нагадування про сумні історичні події, пов'язані з релігійним і політичним гнобленням, викликали б гіркі почуття...». Директор департаменту львівської поліції, висловлюючи причини відмови в дозволі на публікацію австрійської влади в краї, заявляв: «Досить клопоту нам завдають поляки, а ці шаленці намагаються відродити покладену до гробу русинську націю».

Поміркуйте. Усно.

Чому, на вашу думку, греко-католицьке духовенство, яке започаткувало українське відродження в краї, виступило проти видання альманаху?

Чи можна вбачати у відмові представників австрійської влади одночасне визнання заслуг «Руської трійці»? Чому?

Девізом «Русалки Дністрової» автори обрали слова одного з діячів чеського й словацького національного відродження Я. Коллара: «Не тоді, коли очі сумні, а коли руки дільні, розцвітає надія». Поясніть, до чого члени «Руської трійці» закликали читачів альманаху. Я. Головацький про вплив появи «Русалки Дністрової» на галицьких русинів писав: «Вона запалила вогонь, що його тільки гробова персть загасити може, спасла народ від загибелі й відкрила очі письменному чоловікові, в якого лишилося ще незіпсоване українське серце, показала йому його положення, обов'язки для народу й спосіб, як ті обов'язки треба сповнити...»

Поясніть, як ви розумієте думку автора.

3.Перегляньте відео: https://youtu.be/sC_5RRZlqLc

4.Домашнє завдання: Опрацювати пар.12. Письмово відповісти на питання "У чому полягає історичне значення діяльності Руської трійці".

Завдання надсилайте на освітню платформу Human, вайбер 097-880-70-81, або на ел. адресу nataliarzaeva5@gmail.com